

יתבאר בעזה"י, שנחלקו חכמים אם איסור זה של פחות מהשיעור הוא איסור תורה, או איסור מדברי חכמים].

ולדברי רבי אילא או רבי ירמיה, זו הסיבה שנקטה משנתנו בכל העינויים לשון איסור, משום שפעמים אף בעינוי של אכילה ושתייה אין אלא איסור ולא עונש כרת, והוא כשאוכל או שותה פחות מהשיעור, ולכן אמרו לשון איסור, שהוא נכון תמיד, ולא חיוב כרת, שאינו אלא כשאכל או שתה שיעור שלם.

ב. מחמת שאר עינויים.

בדף ע"ד אמרו טעם נוסף, מדוע נקטה משנתנו לשון איסור, והוא, כי משנתנו רצתה להזכיר את כל חמשת העינויים יחד, ומאחר שארבעה מהם אסורים בלבד, אף שאכילה ושתייה אסורים וגם יש בהם עונש, תפסה משנתנו את האיסור, שבהם כולם שווים, וכך הזכירה אותם יחד.

הנשבע שלא יאכל דבר המותר באכילה

לדברי חכמים – הנשבע שלא יאכל [דבר מסוים או בזמן מסוים^א], ולא **פירש כמה** לא יאכל, לא **אסר** עצמו אלא בשיעור אכילה, שהוא **כזית**, ורק אם **פירש בשבועתו** שלא יאכל **חצי זית**, **נאסר גם** באכילת **חצי זית**.

ולדברי רבי עקיבא – הנשבע שלא יאכל, אף על פי שלא **פירש** בשבועתו כמה, **אסר עצמו אף בכלשהו**.

הנשבע שלא יאכל ואכל דברים אסורים מהתורה

הנשבע שלא יאכל [ביום מסוים], ואכל דברים האסורים מהתורה, כגון נבילות וטריפות שקצים ורמשים, נחלקו חכמים אם עבר על שבועתו להתחייב על כך קרבן שבועה.

לדעת תנא קמא במסכת שבועות – אף על פי שהדברים הללו אסורים מהתורה, **חלה עליהם גם שבועתו**, ומאחר שכשאכלם עבר על מה שנאסר בשבועתו, מתחייב על כך קרבן שבועה.

^א שכן אם נשבע סתם, שלא יאכל כלום, שבועתו בטילה, משום שבועת שוא.